

9. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX wieku – notatka

---

Kontestacja – kwestionowanie dotychczasowych norm życia społecznego.

1. Uwarunkowania przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX wieku

- a) rewolucja naukowo-techniczna na przełomie lat 60-ych i 70-ych spowodowała rozwój środków masowego przekazu, a w szczególności telewizji,
- b) dobrobyt i polepszenie jakości życia w krajach zachodnich,
- c) rozwój edukacji,
- d) młodzi ludzie po ukończeniu studiów szybciej się usamodzielniali i uniezależniali od rodziców
- e) młodzi ludzie tworzą nową kulturę, która stała w opozycji do świata dorosłych

2. Masowy bunt młodego pokolenia przeciwko wartościom ważnym dla starszych pokoleń

- a) młodzi ludzie wypowiadali posłuszeństwo rodzicom i nauczycielom,
- b) krytyka instytucji dotąd szanowanych : uczelni, partii politycznych czy instytucji religijnych,
- c) młodzi ludzie głosili hasła maksymalnej wolności, niezależności i samorealizacji,
- d) żądanie tolerancji dla odmiennych orientacji seksualnych czy zażywania narkotyków.

3. Rewolucja obyczajowa zapoczątkowana wprowadzeniem na rynek tabletek antykoncepcyjnych

- a) rewolucja seksualna – przestano utożsamiać uprawianie seksu z małżeństwem,
- b) tolerancja dla nagości,
- c) moda na minispódniczki,
- d) wzrost liczby rozwodów,
- e) kryzys tradycyjnego wzorca rodziny.

4. Olbrzymi wzrost popularności zespołów rockowych takich jak : The Beatles, The Rolling Stones, The Animals, The Doors, które stały się idolami młodzieży.

5. Ruchy kontestatorskie - negujące normy życia społecznego. Powstanie subkultur – nieformalnych ruchów młodzieżowych.

a) hipisi:

- odrzucali konsumpcyjny styl życia, sprzeciwiali się własności prywatnej czy pracy zarobkowej. Dlatego też żyli w niewielkich komunach gdzie mogli żyć bez pieniędzy na łonie natury,
- krytykowali istniejącą hierarchię społeczną i instytucję małżeństwa,
- byli zwolennikami kontrkultury, która podważała tradycję Zachodu. Żyjąc w komunach uprawiali wolną miłość i często zażywali narkotyki;
- podważali sens władzy politycznej i byli przeciwni działalności politycznej. Poważali prawo stosowania przemocy przez władze,
- byli pacyfistami, którzy sprzeciwiali się wojnie jako takiej. Byli przeciwni zbrojeniom. Organizowali manifestacje przeciwko udziałowi USA w wojnie w Wietnamie,
- ich symbolem była pacyfa, długie włosy, kolorowe stroje i kwiaty we włosach

b) nowe trendy w muzyce rockowej: Jimi Hendrix, Janis Joplin, Led Zeppelin, Jethro Tull

c) festiwal w Woodstock w 1969 r. pod hasłem „Pokój, miłość i szczęście” przeszedł do historii.

d) w latach 70-ych w muzyce młodzieżowej zaczął dominować hard rock: Deep Purple, Black Sabbath

e) **ruchy feministyczne** – zaczęto odchodzić od tradycyjnego modelu rodziny oraz od tradycyjnych ról narzucanych kobietom. Kobiety zaczęły domagać się zrównania w prawach z mężczyznami, prawa do edukacji i samorealizacji. Czołową postacią ruchu feministycznego była **Betty Friedan**, autorka książki *“Mistyka kobiecości”*.

6. Bunt studentów – koniec lat 60-ych XX wieku.

a) **młodzi ludzie protestowali przeciwko** normom społecznym i kapitalizmowi, w USA również przeciwko wojnie w Wietnamie czy rasizmowi. Często głosili poglądy anarchistyczne lub skrajnie lewicowe.

b) **największe wystąpienia – maj 1968 r. we Francji**. Oprócz studentów w wystąpili robotnicy. Strajk powszechny objął ok. 10 mln ludzi a w Paryżu wybuchły regularne zamieszki.

c) strajki studentów wybuchły również w RFN, we Włoszech czy w Szwecji.

d) **skutki** – strajki stłumiono lecz studenci osiągnęli swoje cele: wartości konserwatywne (podporządkowanie religii, szacunek dla hierarchii i władzy) zostały zastąpione przez wartości liberalne lub lewicowe (wyzwolenie seksualne, feminizm, pacyfizm)

7. Terroryzm polityczny

a) niewielka część społeczeństwa o skrajnie lewicowych poglądach chciała w krajach Europy Zachodniej wprowadzić komunizm na wzór chiński.

b) powstają **organizacje terrorystyczne** :

- w RFN – powstała RAF – **Frakcja Czerwonej Armii**, inaczej **grupa Baader – Meinhof**. organizacja ta dokonała szeregu zamachów na komisariaty policji, na banki czy jednostki NATO, porywała polityków i biznesmenów,
- we Włoszech działały **Czerwone Brygady** – wstąpiły się porwaniem i zamordowaniem włoskiego premiera **Aldo Moro**
- we Francji działała **Aktion Direkt** (Akcja Bezpośrednia)

c) organizacje te zostały zlikwidowane w latach 80-ych XX wieku.

8. Walka z segregacją rasową w USA

a) w południowych stanach USA nadal obowiązywała segregacja rasowa, która polegała na separacji ludności czarnej od białej,

b) w latach 50-ych na czele ruchu walczącego o zniesienie segregacji stanął pastor **Martin Luther King**

c) przykłady akcji protestacyjnych:

- marsze i demonstracje
- bojkot środków komunikacji miejskiej,
- akcja sit – in – zajmowanie przez Afroamerykanów miejsc przeznaczonych dla białych w miejscach publicznych,
- w 1963 r. marsz w Waszyngtonie, w którym wzięło udział ok. 200 tys. ludzi (przemówienie *Mam marzenie*)

d) w 1964 r. **zniesiono segregację rasową na terenie USA**

e) w 1968 r. Martin Luther King zginął w zamachu

9. Sobór Watykański II 1962 – 1965

a) został zwołany przez Jana XXIII, a po jego śmierci prowadzony przez papieża Pawła VI

b) celem soboru było zapobiec laicyzacji społeczeństwa

c) **reformacja Kościoła katolickiego**: wprowadzono języki narodowe do liturgii, rozpoczęto dialog z innymi kościołami chrześcijańskimi z wyznawcami judaizmu i islamu.